

Er ref/dnr: 2017/1309

Vårt dnr: 2018/078

Skogsstyrelsen

Stockholm 27 februari 2018

Yttrande över Skogsstyrelsens analys/rapport av styrmedel för skogens sociala värden

Naturskyddsföreningens synpunkter

Riksföreningen har tagit del av rubricerad remiss och vill lämna följande synpunkter:

- Naturskyddsföreningen anser att det saknas konkreta förslag på styrmedel och åtgärder för skydd, skötsel/brukande och planering i rapporten. Detta gäller t ex säkerställandet av skogens sociala värden i skogar med privata markägare som är den största ägarkategorin av landets tätortsnära skogar.
- Målbilderna för hänsyn till friluftsliv och rekreation har efter den senaste revideringen till stor del har urvattnats. Naturskyddsföreningen ifrågasätter därför värdet av att dessa ska beaktas i Skogsstyrelsens (SKS) uppdrag.
- Naturskyddsföreningen delar uppfattningen att det finns problem med målen för skogens sociala värden. De är exempelvis vaga och uppdelade på flera politikområden. Därför tog föreningen redan år 2013 fram förslag på målbilder för att tydliggöra miljö kvalitetsmålen samt konkreta förslag på hur arbetet med att säkerställa skogens sociala värden kan påbörjas. Vi vill i detta sammanhang påminna om det förslag som föreningen lanserat tidigare, och som har hög relevans för detta sammanhang, nämligen förslaget "Säkerställ skogens sociala värden - Underlag och förslag på hantering av skogens sociala värden" (se bilaga 1). Detta förslag är särskilt viktigt mot bakgrund av att över 85 procent av Sveriges befolkning idag bor i tätorter. Det innebär att det är den tätortsnära naturen som har störst betydelse för människors möjlighet till rekreation, friluftsliv och kontakt med vilda växter och djur. Vi ser gärna att SKS gör detta förslag till sitt.
- Föreningen anser att det är ett bra förslag att Skogsstyrelsen tillsammans med relevanta myndigheter gör en konkretisering av de politiska målen för skogens sociala värden, även om det borde ha gjorts för längesedan.

- Förslaget att utreda en komplettering av nuvarande föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen är bra men föreningen anser att det är flera saker som Skogsstyrelsen behöver tydliggöra/ta fram innan en sådan utredning påbörjas:
 - En uttolkning av vad hållbart nyttjande av skogsekosystemet innefattar (där skogens värden för friluftsliv och rekreation är en av skogens många funktioner). Det som redovisas i det föreningsgemensamma förslaget ”Hållbart nyttjande av skogen inom ramen för ett nationellt skogsprogram” (se bilaga 2) utgör ett utmärkt underlag för ett sådant arbete.
 - En analys av vad som krävs för att skogens sociala värden ska säkerställas. Det behövs bristanalyser på lokal, regional och nationell nivå.
 - En analys av vilka behov av förbättringar/förändringar som krävs.
- Det finns allvarliga brister i skogsvårdslagen för att bevara skogens sociala värden. Hänsynskraven är för lågt ställda och svarar varken upp mot de minimikrav som miljöbalken ställer eller leder till miljömålsuppfyllelse för de miljömål eller friluftslivsmål som skogsbruket berör. Föreningen anser att det finns ett stort behov av att inarbeta skogsvårdslagen i miljöbalken. Tillämpning av miljöbalkens hänsynsregler har en nyckelroll i detta sammanhang. Men dessa regler måste också ses över så att de blir mer ändamålsenliga i relation till skogens sociala värden.
- Förslaget att förändra anslagstilldelningen för olika skyddsinstrument så att en viss andel avser kostnader för skydd i tätortsnära skog och skog med höga rekreations- och friluftsvärden är ett bra förslag. Det krävs dock en höjning av det totala anslaget och inte en omfördelning av befintligt anslag mellan olika myndigheter. Det behöver också göras en analys av vilka skyddsinstrument som är optimala för detta syfte samt om det behövs kompletteras med andra, för ändamålet, lämpliga skyddsinstrument.
- Naturskyddsföreningen delar Skogsstyrelsens bedömning att tillsynen av skogens sociala värden kan förbättras. Det saknas dock konkreta förslag på åtgärder i rapporten.
- Om Skogsstyrelsen avser att ta fram en statistisk produkt, som det finns behov av och som ger oss den informationen som idag saknas, så anser vi att kartläggningen av skogens sociala värden samtidigt måste påbörjas/återupptas. Utan kunskap om var dessa värden finns blir det svårt att följa upp. Som parallell vill vi framhålla nyckelbiotopsinventeringen. Vet man inte om en skog har varit nyckelbiotop innan den avverkas, är det också svårt att följa upp hur stor del av nyckelbiotopen som har avverkats. Skogsstyrelsen skriver i rapporten att det finns ett stort behov av kartläggning och värdering av viktiga friluftsområden. Det är dessutom önskvärt att kriterier och metoder för värdering av skogens sociala värden utvecklas (se punkt nedan om förslag lagt i arbetsgrupp 1 i Nationella skogsprogrammet).

- Naturskyddsföreningen delar Skogsstyrelsens förslag om att ta fram myndighetsövergripande vägledning för skogens sociala värden och tätortsnära natur, som vänder sig till kommuner, länsstyrelser och regioner. Detta kan öka kunskapen hos nämnda aktörer. Vi ställer oss dock frågande till att framtagandet måste utformas som ett regeringsuppdrag. Det borde kunna utföras ändå.
- Föreningen vill även påminna om det förslag som vi och andra organisationer lanserade i Nationella skogsprogrammet, arbetsgrupp 1, om ”Kartlägg skogens alla värden” (se förslag 1.1 i Slutrapport från arbetsgrupp 1 inom nationella skogsprogrammet, 160706, tillgänglig på nätet). Detta förslag handlar om att göra en kartläggning av skogens sociala värden genom att låta tre länsstyrelser få i pilotuppdrag att genomföra sådana inventeringar. Detta kan gärna ske i samverkan med ett par pilotkommuner inom respektive län samt i dialog med markägare och andra intressenter. Detta förslag har mycket hög relevans för det område som regeringsuppdraget omfattar, och bör gärna upprepas av SKS som förslag till regeringen.

Detta remissvar har utarbetats av Hannah Wallin, sakkunnig skogens sociala värden, med hjälp av Malin Sahlin, sakkunnig skog och Jan Terstad, chef för Skog och naturvårdsavdelningen på Naturskyddsföreningen.

För Naturskyddsföreningen

Stockholm dag som ovan

Johanna Sandahl
ordförande

Jan Terstad
chef för Skogs- och
naturvårdsavdelningen

Bilagor:

1. Säkerställ skogens sociala värden - Underlag och förslag på hantering av skogens sociala värden (tidigare lanserat förslag från Naturskyddsföreningen)
2. Hållbart nyttjande av skogen inom ramen för ett nationellt Skogsprogram (gemensamt lanserat av svenska miljö- och friluftsrörelsen samt branschorganisationen Ekoturismföreningen och Hållbara Bergslagen (ett regionalt utvecklingsinitiativ))